

Gioconda Belli fa justícia a la reina dita Joana la Boja

Ramon Palomeras
MADRID

L'escriptora Gioconda Belli, de Managua, ressuscita Joana la Boja a 'El pergamino de la seducción' (Seix Barral) per rebatre les tesis que sostenen el seu apel·latiu.

Com un acte de justícia s'ha pres Gioconda Belli la resurrecció de Joana la Boja, filla dels Reis Catòlics i mare de Carles I d'Espanya i V d'Alemanya, del qui es deia que al seu imperi mai no es ponía el sol. Massa tesis *secula seculorum* han sostingut el mal estat mental de Joana, dita la Boja.

"Era una dona veritablement moderna, culta, parlava perfectament llatí, entre altres idiomes, i tocava el clavicordi. Però les intrigues i les ànsies de poder dels membres de la cort castellana van poder més que no pas ella. Al final, després de tants tancaments, tortures, dolor i de restar callada obligatòriament, li van arribar els trastorns i els moments depressius. L'únic que va fer és rebel·lar-se contra una situació injusta. Jo hauria fet el mateix", argüeix Belli. "Va ser la inventora de la vaga de fam. I si no es banyava, ni menjava, ni anava a missa i no es canviava de roba no és perquè estigués boja, sinó que era la seva forma de rebel·lia".

El pergamino de la seducción és una doble història, la trobada de dues èpoques en l'aventura amorosa entre Manuel, un professor d'història que instrueix Lucía, una col·legiala d'internat religiós, sobre la

història de Joana la Boja. No obstant, la relació entre els dos no és una simple seducció acadèmica. Manuel, descendent de la família de Felipe el Bell -el rei i marit que va tancar la seva dona Joana-, està tan obsedit amb la història que transforma la seva alumna en la reina. La vesteix igual, la tanca i s'esforça a repetir els cicles.

Però la novel·la no és només un acte de justícia per desenterrar la veritat oculta sobre la controvertida i emblemàtica reina, sinó també un reflex de la mateixa Belli, que va patir

L'autora creu que en realitat no estava boja, sinó que va ser una dona rebel que va desafiar la cort castellana de l'època

l'internament en un col·legi de monges madrileny quan era una adolescent. De la grisor i tristor d'aquell confinament se n'ha servit per radiografiar l'atmosfera opressiva que encercla la jove Lucía. "Volia explicar les meves experiències de l'internament que vaig patir dels 14 als 17 anys. Volia descriure l'ambient obscur i repressor dels internats. Però quan vaig començar a escriure, se'm va entrecruar la història de Joana la Boja i no la vaig poder abandonar", diu una autora que incideix en l'aspecte eròtic de la seva novel·la, sempre des d'una mirada femenina, com apunta. "La història de Joana és la de moltes dones. Sor Juana Inés de la Cruz i Leonor d'Aquitània, entre molts altres exemples -sense menystenir la violència de gènere actual- són dones a qui van obligar a restar en silenci. Ha estat una constant en la història femenina. En abordar aquesta tragèdia hi ha un subtext discursiu contra la violència psicològica que pateixen les dones", comenta Belli, que amb aquesta obra també prova de trobar el perquè de la dominació masculina.